

مرند اۆيکو

Mərənd öykü

مرند – ایلخانی کاروانسراسی

Web address: www.marand-oyku.arzublog.com

Facebook: www.facebook.com/marandoyku

Email: rezaaydin491@yahoo.com

ايلك عوصيان

خسرو سرخاي

كندين جنوب اوجقاريندا، باليخلى نين اوزه رينده ساليشميش تاختا كورپونون قولاغيندا
تيكىلميش موهره دووارلى ائوين آداملارى هله ده ياتميشديلار. گؤيون ديك اورتاسيندان
قريب-قريب باخان اون دؤرد گئجه ليك آي گوموشو ايشيغى ايله قارانليغى سارسيتسا
دا اشيلار موبهم فيقورلار كيمي گؤرسه نيردى. خورداد آيينين قيسا گئجه لرينده
اوغرودان-ايرى دن آرخاين اولان ايتلرين هردن بير و يالنيز بير آغير هورمه سى
طبيعته چؤكن سو كوتو حتا ديسكينديرميردى.

ايلك آخشامدان قورولتو ياريشينا گيرميش قورباغالار گئجه نين ياريدان كئچدييني
دويارق سسلرينى تام كسميشديلر. ايكي-اوچ كيلومتريلكده، «چاي قاريشان» كؤوشه
نين ده سووارانلارين سسلرى بئله سو كوتون بير حيصه سينه چئوريلميشدى. كندين
دورد طرفيندن گلن دورد نفر اؤزلرينى دووارين سولغون كولگه سينه وئره رك سيه-
سيه تاران گيله گئديرديلر.

تاران گيل هله قاش قارالاندا شام ائله ميش و چولوق-جوجوغو ياتيرتميشديلار. گولگز
خالا سامووارا اود سالاندا اوشاقلارى نين سورغو دولو باخيشلارينا جواب وئره رك «ساباه
ايمه جيميز اولاجاق» دئميشدى. اوشاقلار ايسه اثرته سى گون سودلو پيلو يا دا خشيل
يئيه جكلرينى بيلديكدن سونرا فرح حيسى ايله مورگولمه يه باشلاميشديلار.

آرواد يونون يوموشاق حيصه سيندن سئچيب دارايير و الچيملى اؤزونه مخصوص
سليقه ايله بير-بيرينين اوستونه ييغيردى. بو يرونه سيغينان پيشيى ديره يى ايله نه قدر

ووروب قووسا دا باجارا بيلمه ميشدى. كيشى ايسه اوشاقلارين چاريغينين شيرى لرينى ديشيديرير، چاريق باغيلارينى يوخلاير. هردن ده اؤز- اؤزونه دانيشيرميش كيمى «يازيق اوشاق نئيله سين، چاريقدا چاريقليق قالمايب آآ... آتاسى يانسين يوخوسوزلوعون»- دئير و هيرسيندن اللرى اسيردى.

قايناماق اوزره اولان سامووارين سيزيلتى سى، يونون دارانماسيندا توره نن كار سس و پيشيين خورولتوسو نجه ده بير بيرينه اويغون گليردى. ائوين يوخارى باشيندا سيرا ايله و پالتارلى ياتان اوشاقلارين يوخوسونا بيره ده حارام قاتا بيلميردى.

تاران كيشينين اوره ييندن مين بير فيكير كئچيردى. بئش ليك لامپانين خودو چكىلمه سه يدى، آلنينين بعضن سيخلاشان بعضن ايسه آچيلان درين قيريشلاريندان، پيرپيزلى قاشلارين آلتينداكى گؤز لرينين قىييلماسيندان و آن چوخ بوينونداكى دامارين قابارماسيندان و بورنونون ايسيلتيسيندان اوره يينده كى فيكير- خيالى آسانليقلا اوخوماق اولاردى. بارماقلارى دا بئنينه تابيع اولارق بعضن دايانير، بعضن ايسه سورعتله چاليشيردى.

كيشى هردن آلتدان- آلتدان گولگزه باخير و اونون سيماسيندان هئچ شئين سئزيلمه سيني گوروب، «بلكه آروادلار قايعى چكمير، بلكه اونلارين هئچ وئجينه دئييل، يوخسا... يوخ، ولا بيلمز. عايلىع معيشتى نى وئجينه آلمايان آدام آغيل لى سوزلر دانيشا بيلرمى؟»- دئيه دوشوندو و آغير گونلرده آروادينين اونا هايان اولدوغونو خاطيرلادى. اكينلرين دولو ووروب يئرله يئكسان ائله ينده تارانين بوغازيندان سو دا گئتمه دى. كيشى اولوم حالينا گلميشدى. گولگز ارينى خلوته ساليب «كيشى، اوشاقلارى قورخوتما، اؤزونو الدن سالما، نه خبردى؟ يوز فيكير بير قايعينى اوده مز» دئيميشدى. تاران

ایسه بوتون آجیغینی آروادا توکوب اوره یینی بوشالتمیشدی. او بیرجه بونو بیلیمیردی کی، گولگز خالا کیمی قادینلار اوره یینی آچیب، آغارتمیر. گیزلی جه آغلاسالار، کیشی یه، اوشاغا یانسالار دا ظاهرین اؤزلرینی توختاق آپاریرلار.

یوخسوزلوق، حیاتین بوتون آغری و آجیلارینین، حتّا طبیعی بلالارین بئله اصل سببکارینین مولکه دار اولدوغونو کسکین لیکله قبول ائدن تاران «آغالارین» طولمونو سئیر ائتمه یه باشلادی.

«یوخ، اؤلدو وار، دؤندو یوخدو» عیبارسینی قطعی ایناملا لاپ اوجادان دئییه نده اته یینی عنعنه وی شکیلده داراغین آلتینا سردییی پالازا چیرپیپ چای دملمه یه دوران گولگز خالا بیر آنلیغا یئرینده دووروخدو. ارینه نسه دئمک ایسته دی، لاکین خان وئردی اوغلو عوضین سسی اونون فیکرینی یاییندیردی.

-آی ائو یییه سی، قوناق ایسته میرسیز؟

آرواد سورعتله حیطه چیخیب قاپینین یان طرفینده دایاندی و «کئچین ایچری، کیشی سیزی گودور» دئییب، اونلارا یول گوستردی.

هر دورد نفر اللرینده کی آجاجی دهلیز دووارینا سؤیکه ییب «یاللاه» دئییه ایچری کئچدیلر. تاران اونلاری ائوین جنوب دووارینداکی بوجاقدا، یان باجانین گؤروش دایره سیندن کناردا ایلشدیردی. گولگز خالا ایسه حیط-باجانی سوزدوکدن و هئچ کیمیمن اونلاری گؤرمه دیندن آرخایین اولدوقدان سونرا دهلیز قاپیسینین داللیغینی سالیب، قاپینی برکیتدی و ائوه گیردی. «ائوه ده خوش گلپسیز» دئییه اونلارا دیل-آغیز ائله ییب چای دمله دی. سونرا لامپا تاخچاسینداکی بئشلی یین خودونو آرتیراراق «آی

ایشیغی دیر، ائشیکدن هئچ نه بللنمیر» دئدی و اونو بو ایشدن چکیندیرمک ایسته ین تارانن آرخایین ائتدی.

بئله لیکله کندين بئش تايفاسینین باشچیلاری سون قرارا یئتیشمک اوچون دییرمی شکیلده ایلشدیلر. گولگز دمله دییی عوقاب چاییندان آرمودو ایستکانلارا سوزوب قوناقلارین قاباغینا قویدو. چایلار ایچیلدی. ایکینجی چای قاقاقلارینا قویولدو قدان سونرا خان وئردی اوغلو توتون کیسه سینی چیخاریب چوپوغو دولدورا-دولدورا دیللندی:

-بیز بورا بوش یئر ییغیشمامیشیق آ، دئیین گورک نه ائله ملییک؟

هامیسی درین نفس آلیب تارانین اوزونه باخدیلار.

-نه اوچون ییغیشماغیمیزی هامیمیز بیلیریک. بو حاقدا بیر-بیر، ایکی-بیر دانیشمیشیق. هامیمیز دئمشیک کی، بو ایل آغایا بهره وئرمه یه جه ییک. گینه ده سوزون اولان دئسین...

هامی راضی اولدو غونو باشیلا بیلدیردیکدن سونرا سؤزونو داوام ائتدیردی:

-بیرجه قالب آند ایچمه ییمیز. من اؤز فیکریمی چوخدان ائله میشم. اؤل و وار دؤندو یوخدو.

- ائله ایسه یوبانماغا گلمز، نه یه دئسز آند ایچک.

- نه یه آند ایچه جه ییک، قرآنا، قرآنزان سووای نه یه آند ایچرلر!

- قرآنا آند ایچمک نئجه دئییه رلر، بیر آز چتین دیر. بیردن ضررین چکه ریک...

تاران كسكىن بىر ايفاده ايله سۇزونو كسدى.

- فقط قورخاقلار ضررين چكر.

خان وئردى اوغلو ايجلاسا چۇكن شوبهه دومانينى آرادان قالدردى:

- قورخانين بوردا نه ايشى وار اشى؟ گتيرين آند ايچك.

تاران گولگزه خىطابن «گتير كىتابى آرواد» دئيه امر ائتدى. گولگز خالا قرانى مخمل پارچادان تىكىب قىراغىنى قايتانلا بزه دىيى قوولوقدان چىخاريب اۇپدوكدن سونرا ارينه وئردى و باشىنى قالديريپ گۆيه باخدى. اۇ، بو باخيشى ايله «ايلاهى، اۇزون بو ايشين آخىرين خئير ائله» دئيه دوعا ائتدى.

تاران قرانى آليب عنعنه وى شكىلده اۇپوب گۆزونه قويدوقدان سونرا درين حۇرمتله دىزى-دىزى ايلشدى و قاباغىنا قويدو. سونرا ايشتيراكچىلار خىطابن دئدى:- بو كىتاب شاهيد اولسون كى، قاسىملى تايفاسىندان امراه اوغلو تاران، كاظملى تايفاسىندان خان وئردى اوغلو عوض، ابىللى تايفاسىندان گۆروش اوغلو خودو، ايسكندرلى تايفاسىندان قولاش اوغلى خان كيشى، اوروستاملى تايفاسىندان آلى اوغلو بالاش آغايا بهره وئرمه يه جكلرينه سۇز وئرىرلر. سونرا دستماز آلدى و اوزو قىبله يه داياناراق الينى قرانا باسيب دئدى:- من امراه اوغلو تاران بو آلايه كلامينا و اۇز شرفيمه آند ايچيرم كى، آغايا بهره وئرمه يه جم.

قالان دورد نفر ده آندى تىكرار ائديب، ائودن چىخدىلار. اثرته سى گون بئله بىر خبر آغىزلارا دوشموشدو: «آغ ساققال لار ال قرآن ائله ييب، آغاب=يا بهره وئرمه يه جه ييك».

خاشانین گمه سینی ییغیردیلار. گمه ییغیلیب باغلانیدیقدان سونرا آغا نوکری هاردانسا پئیدا اولدو. «آلاه قووات وئرسین» دئسه ده جواب وئرن اولمادی. اوت باغلارینی سایماغا باشلادی. نوکرین همیشه کی آمرانه لیلی یوخ ایدی. وضعیتدن خبری اولسا دا اوزه گتیرمه دی. باغلاری ساییب قورتاردیقدان سونرا ایسه گلدییی کیمی ده گئتدی. تران هوه دوره باغینی دالینا آتیب بیرینی ده اوستونه قویا – قویا سون درجه لذتله و فاتتججه سینه دیللندی: «آناوون خوروزو اولسون، گۆر بهره آلمایسان...»

هاوا مئه اولدوغوندان آغا نوکرینه خبر وئرمه دن آرابانی قوشوب اوت باغلاریری کنده داشیماغا باشلادیلار. تاران ایلک آرابانی کالایا بوشالیدی تایا قوراندا آغا نوکری یئنه تاپیلدی. او چوخ ائحتیاطلا تارانا یاناشدی: «هئچ عیبی یوخدور. یقین کی، هاوانین مئه اولدوغونو قنیمت بیلیب، منه خبر وئرمه ییب سینیز...»

تاران اونون سؤزونو کسدی و سون درجه ایستئهزالی بیر جواب وئردی: – ایه سن هارداسان، هله دئسن سو دا ایچدیک، آمما سنه خبر وئرمه دیک! نوکر اؤزونو اویانا قویما ییب یوموشاقلیغی داوام ائتدیردی: – من بیلیرم سن بیر جه چؤپو اویان-بویان ائله مزسن، آمما...

تاران عصبی لشدی: – نه آمما، مامما ائله ییرسن، آده قانیمی قارالتما، گئت ایشینین دالینجا.

نوکر یوموشاقلیقلا دانیشمالی ایدی: – منیم ایشیم بودور ده ه ه، بهره نی آماغا گلیمیشم.

– بوینونون آردینی گورسن، بهره نی ده گؤررسن.

نوكر عاغلىنا گلمه دىيى بو جاوابدان عصبى لشدى:- وئره جكسن، اؤزو ده لاپ اؤز بعلى- بعلين له وئره جكسن.

تاران الينده كى يابانى هوجوم وضعيتينده توتاراق تا يادان يئره آتلا- آتلا دئدى:-
يابانى قارنوو سوخماميش ايتيل گؤزومون قاباغيندان، اجلاف اوغلو اجلاف.

بىر هفته سونرا جاماآت كؤوشنه چىخاندا امنيه لر كندى موحاصيره يه
آلمىشدى. كوماندر تايفا باشچيلارين چاغير تديردى. اونلارى مچيد دوواري نين ديبينده
سيرا ايله دوزدو و اونلارين قارشىسیندا وار- گل ائله مه يه باشلادی. چييينه دوزولموش
اوچ دنه قيزىلى اولدوز، پئنجه يى نين بوينونا تىكىلميش چاتما توفنگ آرمى، پاپاغينين
قاباغيندا تاخيلمىش شير- خورشيد، گونشين شوالارينى دهشتجه سینه عكس
ائتديرىدى. الينى بورونج توققالى ائلى قايشينا تاخديغى توپانچانين اوستونه قويوب
دانيشماسى ايشين نه يئرده اولدوغونو گؤستيردى. نهايت دوز گليب تارانين قارشى
سيندا دا ياندى و اونون اوزونه مؤحكىم بىر سيللى ووردو. سونرا ايسه امنيه لرین بيريندن
قىرمانجى آليب دؤمه يه باشلادی. گولگز خالا اؤزونو تارانلا كوماندرين آراسينا
آتدى. كوماندر گولگزه خىطابن سرت بير ايفاده ايله دئدى:- چكىل قاباغيمدان
آرواد! يوخسا ناموسومدان كئچيب، سنى ده قاتارام بو اجلافا.

گولگز كوماندرين دوز گؤزونه توپوردو:- ناموسون اولسايدى...

لاكين تاران اونون سؤزونو كسدى و كسكىن ليكله امر ائتدى:- گئت ائوه!

امنییه لر کندی موخاصیره یه آلاندا تارانین اوره یینده نیگارانلیغا اوخشار بیر قورخو یارانمیشدی. او داها چوخ اوندان قورخوردو کی، امنییه لر اونلاری بیر-بیر دیندیرسین و تایفا باشچیلارینی سارسیداراق یومشالتسین. لاکین رعیتلرده بیرینجی دفه بئله بیر تمررود گؤرن کوماندئرن اؤزونو اله آلا بیلمه مه سی تارنی چوخ سئویندیریردی. او آرتیق هئچ نه دن قورخموردو. ایشین بوجور گئتمه سی دیگز تایفا باشچیلارینی دا جسارت لندیرمیشدی. اونلار کوماندئرله ائتیراض ائتمک ایسته دیلر. اونلارین ائتیراضی داوام ائتسه یدی سورغو-سوال باشلاناجاقدی و بو دا یئنه آغانین خئیرینه قورتارا بیلردی. اونا گؤره ده تاران بیر داها دیل لنمه لی اولدو: - هئچ کیمین بو اجلالارلا دانیشماق حاققی یوخدور.

کوماندئر بو دفه سیللی و تیپیکله دویمه یه باشلادی. نهایت سون اوخونو آتمالی اولدو. توپانچاسینی چیخاریب تارانی نیشان آلدی: - چیخ تایایا، وئر آغانین بهره سینی.

تاران نه دیندی، نه ده دانیشدی، یئرینده جه دایاندی. کوماندئر هده-قورخونو داوام ائتدیردی. تاران سون سؤزونو دئمه لی اولدو: - اؤلدو وار، دؤندو یوخو.

هده - قورخودان هئچ بیر نتیجه آلمایان کوماندئر آغا نوکرینی چاغیردی.

- گل هر تایادان بهره نی چیخ، گؤروم سنه کیم مانع اولور.

بئله لیکله امنییه لر کندين بوتون تایالارین سوکوب آغانین بهره سینی چیخدیلار و نوکرین گؤستریشی ایله خارمان یئرینده یئکه بیر تایا قوردولار، کوماندئر ایسه امنییه لرینی گؤتوروب کئندن چیخدی. گئجه یاریسی ایت هوردو و دیشی عوض قاپی یا چیخیب یان-دوره نی سوزه رکن دورد نفرین تاران گیله گئتدینی گؤردو.

سحر چاغی گونش اوفوقدان باخاندا کنده آیری بیر گونشین چرخدیغینی
گوروردولر. آغانین تایاسی اود توتوب یانیردی...